

A szavak halhatatlanná tesznek

Posted by [Pál Zsófia](#) on péntek, május 27, 2016 - <http://színhazhataras.kulton.hu/>

Sok dráma vizsgálja a művészetet és a hozzá fűződő viszonyunkat, miközben igyekszik tükröt tartani a nézőnek. Ez meglehetősen triviális leírás lenne A párnaember esetében – mégis igaz, hogy képes ezt a gondolatot egy új nézőpontból megragadni és elgondolkodtatni a közönséget. A párnaemberben az válik a legemlékezetesebbé, hogy az ember mit meg nem tesz azért, hogy a szavakon keresztül halhatatlan maradjon. Mennyire lehet tudatosítani azt, hogy egy bizonyos fokig az ember önmagáról ír? Mennyire nehéz helyén kezelni azt, ami ezt követően másokban megfog?

Az író Katuriant egy totális rendőrállam beosztottjai hallgatják ki borzalmas gyerekgyilkosságok kapcsán, akiket véletlenül éppen az ő novellái alapján küldtek a másvilágra. Önmagukban is szörnyűséges bűntettekről beszélünk – ezzel valószínűleg a rendező **Szikszai Rémusz** is tisztában volt, mikor úgy döntött, hogy szükségtelen megmutatni mindezt a színpadon. Elég, ha a főszereplő lesz a narrátor.

Ebben nincs hiba: a történetek jól megkomponáltak, **Pál András** pedig fantasztikus mesélő. Hangsúlyával különleges vákuumot teremt, tekintetével messzire visz minket, mindenféle drámaiság és pátosz nélkül számol be a novellák tartalmáról. Hiszen minden tragikus történet sokkal borzasztóbban születik meg, ha a képzelő erőnkre bízják a részleteket.

Az ő kihallgatása a színdarab kerete. Szembesítik a bűnökkel, miközben egyre több réteg sejlik fel nem csupán Katurian életével, de a két rendőr múltjával kapcsolatban is. Kétségtelen, a gyermekek halála mindenkit másként, de legalább ugyanolyan erővel ráz meg. Mint például Ariel rendőr esetében, akit **Schneider Zoltán** játszik pompásan. Az erőszakos, dühös rendőr a radikális eszközök mellett dönt, elítéli az írókat már rögtön a legelején, mikor még nem is tudja, milyen sok közös vonáson osztoznak. Bár végig az ellentétes oldalon áll, végül ő lesz az, aki maradandóvá teszi Katurian életének értelmét.

Az ő társa **Köles Ferenc** Tupolskija. Ő a „jó zsarú”, aki figyel a részletekre és precízen nyomoz annak érdekében, hogy mindent feltárjon a tragikus eseményekről. Ő is részese volt már tragédiának, de nem engedi, hogy ez befolyásolja. Bízik a racionalitásban és a szigorú rendőrállam ítéletében, aminek hű szolgája. A két színész közös játéka tökéletes elegyet alkot. Kezdetben érdekes ellenpólusai egymásnak, az állam katonái, a folyamat során azonban fény derül szenvedéseikre, és hús-vér emberekké válnak, akik egyaránt hoztak jó és rossz döntéseket.

Szikszai rendezésének különleges hangulata van, amelynek erős alapját képezi a történet nyomasztó hangulata és mindenki lelki terhe, nyomorúsága. A totális rendőrállamból mi csupán annak két szolgáját és az intézmény kihallgató szobáját látjuk, amely középkori hangulatot teremt. Ez a törekvés egyértelművé válik, mikor a zenei betétek is ezt a hangulatot erősítik. A koncepció

működőképes, mert kiváló keretbe helyezi a történetet. Szikszai a második felvonásban már nem fél explicit módon történetet mesélni; például a Kiszézus történetét, amely Katurian történeteinek legembertelenebbike. **Pallai Mara** és **Ács Norbert** érkeznek segítségünkre, akik bábszínházi eszközökkel játsszák el a történetet.

Kétségtelen, hogy Katurian testvére, Michal, nem csupán az események, de a novellák megszületésének valódi katalizátora is. Az ő tragédiája az, ami drasztikus módon megihleti testvérét. Ő az, aki egész életét áldozza arra, hogy az az író váljon öccséből, akivé válnia kell. Nem csoda, hogy miért a Párnaember című történet a **Rusznák András** alakította Michael kedvenc meséje: önmagukat látja benne.

Katurian célja, hogy egyre biztosabbá váló halálát követően novellái túléljenek, és ennek érdekében akármit megtesz. Alkotóként felelősnek érzi magát a történeteinek következményeiért, így felvállalja a bűnöket, amiket szülei ültettek el a fejében. Kétség sem fér hozzá, hogy elborzasztó módon bár, de ő erre a sorsra lett teremtve. Ebben az élettörténetben pedig sok mindent kell kockára tennie: saját erényét, szeretetét beteg testvére iránt. Egy dolog nem változik: hűsége leírt szavai és a művészet iránt. Szikszai pedig ugyanilyen alázattal tolmácsolja nekünk a történetét.